

Važnost in vrednost meščanskih šol je pripoznal tudi državni poslanec Buřival, ki je v odseku za službeno pragmatiko državnih uradnikov predlagal, da naj se dovršeni 4. razred meščanskih šol šteje kot enakovreden četrtemu razredu srednjih šol. Pri utemeljevanju tega predloga se je poudarjalo, da dovršeni 4. razred meščanskih šol podaja zaključeno in zaokroženo znanje, da je učni načrt meščanskih šol prav moderno zasnovan ter da se bodo s tem razbremenile srednje šole. Široki sloji ljudstva ne morejo pošiljati otrok v srednje šole, pač pa jim bo meščanska šola odprla pot v praktične stanove.

Zastopnik naučnega ministrstva, dvorni svetnik Huemer, se je tudi izjavil za nasvetovano izenačbo nižjih srednjih šol ter se je nato sprejel predlog Buřivalov. Ta sklep je največjega pomena za razvoj meščanskih šol sploh in osobito pa še za ustanavljanje četrtilnih razredov na meščanskih šolah.

V koroškem deželni zboru se je letos tudi razpravljalo o meščanskih šolah. Poslanec dr. Steinwender je poudarjal sicer, da meščanske šole ne dosežajo svojega namena, ker so prenapoljene z manj kvalificiranimi učenci; število učen- cev bi bilo treba omejiti, ker ni namen meščanskih šol, da bi imele prenapoljene razrede, ampak da dosežejo učenci programatični učni smoter meščanskih šol.

Poslanec Pichler je z največjo vnemo zagovarjal meščanske šole ter poudarjal posebno njih pomen za roditelje v mestih in trgih ter je ugovarjal poslancu Steinwenderu, da bi se reduciralo število učen- cev ali še celo odpravilo paralelke.

Tudi poslanca Metnitz in Eich se ni- sta strinjala povsem z dr. Steinwenderom, ampak sta želela le nekaj izprememb gle- de učnega načrta.

Poslanec dr. Steinhender opravičuje svoj predlog glede odprave paralelke v graški »Tagespost« z dne 3. marca t. l. ta- ko - le:

»Was endlich die Haltung des Kärntner Landtages zu den Bürgerschulen betrifft, so war bei dem Verlangen nach Beseitigung überflüssiger Parallellklas- sen weniger die Kostenfrage maßgebend als das Bestreben, die Bürgerschulen auf ein höheres Niveau zu heben. Denn, wenn wie es die Schul- und Unterrichtsordnung verlangt, alle Kinder nach zurückgeleg- ter fünfter Volksschulklasse in die Bür- gerschule aufgenommen werden müssen, so tritt eine Ueberlastung mit minder qualifizierten Elementen ein, die der Bür- gerschule die Erfüllung ihrer Aufgabe, für die gewerblichen und landwirtschaft- lichen Berufe eine bessere Vorbildung zu geben, ganz unmöglich machen. Alle Kin- der mit 11 Jahren in Orten, wo es Bür- gerschulen gibt, in diese hineinstopfen, heißt nichts anderes, als die Bürgerschule ruinieren; eine gesunde Entwicklung die- ser Schulgattung kann doch nicht darin bestehen, daß sie möglichst viele Schüler zähle, sondern, daß die Schüler das pro- grammatische Lehrziel der Bürgerschule erreichen.«

Če ta ali ona meščanska šola ne do- seza svojega namena, je treba edinole preurediti učni načrt ter ga prikrojiti krajevnim potrebam in razmeram primer- no. Meščanske šole nimajo enotnega uč- nega načrta kakor ljudske šole, ampak ima skoraj vsaka meščanska šola pose- ben učni načrt, ki se ozira na praktične potrebe dotičnega kraja, ki je zanj usta- novljena meščanska šola. Zaradi tega imamo meščanske šole s kmetiškim, tr- govskim in obrtnim značajem. Meščanska šola v Krškem ima kmetiški, ona v Po- stojni pa trgovski značaj. Za Ljubljano bi bila bržkone najbolj praktična meščanska šola z obrtnim značajem.

(Dalje.)

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Delegats so dalje prijavila sledeča društva:

XXIV. Ljubljansko učiteljsko dru- štvo:

83. Anton Likozar, nadučitelj,
84. Fran Marolt, učitelj,
85. Vendelin Sadar, učitelj — vsi trije v Ljubljani.

XXV. Litjsko učiteljsko društvo:
86. Fran Kozjak, nadučitelj, Toplice pri Zagorju.

87. Janko Štepišnik, učitelj, Toplice pri Zagorju.

88. Bernard Andolšek, nadučitelj, Litija.

89. Matija Pelko, učitelj, Toplice pri Zagorju.

Namestnici:

10. Kristina Demšar, učiteljica, Šmart- no pri Litiji.

11. Marija Garbajs, učiteljica, Top- lice pri Zagorju.

XXVI. Šmartno-rogaško učiteljsko društvo:

90. Otilija Fink, učiteljica, Sv. Peter na Medv. selu,

91. Franc Korbar, nadučitelj, Sv. Peter na Medv. selu,

92. Florijan Trofenik, učitelj, Žetale. Namestnika:

12. Pavel Flere, nadučitelj, Sv. Šte- fan,

13. Toma Kurbus, nadučitelj, Sliv- nica pri Celju.

XXVII. Kamniško učiteljsko dru- štvo:

93. Tomo Petrovec, nadučitelj, Jar- še,

94. Ivan Schmeidek, učitelj, Rova.

XXVIII. Slovensko deželno učitel- sko društvo v Ljubljani:

95. Janko Likar, učitelj, Ljubljana,

96. Franc Črnogaj, nadučitelj, Barje,

97. Franc Škulj, učitelj, Ljubljana.

XXIX. Učiteljsko društvo za sežan- ski šolski okraj.

98. Anton Berginec, ravnatelj, Se- žana,

99. Anton Mervič, nadučitelj, Po- virje.

100. Anton Baša, učitelj, Kazlje.

XXX. Logaško učiteljsko društvo:

101. Leopold Punčuh, nadučitelj, Gor. Logatec,

102. Bogomir Fegic, nadučitelj, Pla- nina,

103. Marija Moric, učiteljica, Cerknica,

104. Franja Kavčac, učiteljica, Gor. Logatec.

XXXI. Kozjansko učiteljsko društvo:

105. Mihael Germovšek, nadučitelj — Pilštanj.

106. Valentin Pulko, nadučitelj — Dobje.

107. Milka Bračič, učiteljica — Št. Vid.

108. Ant. Volavšek, učitelj — Buče.

XXXII. Konjiško učiteljsko društvo:

109. Marija Pavlič, učiteljica — Tapanje.

110. Hinko Schell, nadučitelj — Zreče.

111. Franc Golež, učitelj — Sv. Kuni- gunda.

Vodstvo Zaveze:

L. Jelenc.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je zborovalo dne 13. junija v Selcah nad Škofjo Loko. Dasi je bilo vreme že zgodaj jutraj skrajno neugodno, vendar ni preplašilo niti oddaljenih tovarišev in to- varišic, ki so se pripeljali k zborovanju v sredino lepe selške doline. Vseh udelež- cev je bilo 24.

Predsednik tovariš Fr. Luznar omenja v pozdravnem govoru gmotno stanje kranjskega učiteljstva, ki je v Avstriji na najnižjem klinu plačilnih razredov. Dokler bo vladal na Kranjskem take vrste kleri- kalizem, ni upanja, da se nam zjasne vre- mena. Te mizerije pa so v prvi vrsti krivi Slomškariji, ki s svojo hlapčevsko organi- zacijo ne vzmorejo ničesar, kar bi bilo v korist šolstva. Naprednemu učiteljstvu se je treba združiti še v tesnejšo vez, zakaj šoli in narodu je naša stvar pravična. Bo- dočnosti se nam ni bati, ker stoji z nami vse avstrijsko napredno učiteljstvo. Spo- minja se v toplih besedah umrlega člana ravnatelja Ivana Pezdica in odličnega slo- venskega pesnika Antona Aškerca.

Tajnik V. Rus poroča, da se je sešel odbor k trem sejem, člani pa so se udeležili tekmo leta dveh zborovanj. Društvo šteje 3 častne in 44 rednih članov. Odbor je ostal v vseh funkcijah isti kakor lani. Dru- števna kronika je za letošnjim letom po- polnoma dogotovljena. Sestavila se je iz zapiskov, kar jih je bilo še na razpolago in iz poročil iz »Učit. Tovariša«. Važnejši spisi se hranijo posebe. Vsi dopisi Zaveze, Dež. učiteljskega društva in posameznikov so se rešili takoj po sprejemu. Odboru »Učit. Tiskarne« se je poslal glede izpre- menjenih pravil daljši dopis, toda odbor naših opravičenih želj ni upošteval. Opis »Kranjsko okrajno glavarstvo« se je pre- cej zapoznil. Zdaj je vse pripravljeno, zato se knjiga sigurno natisne še te počitnice. Izpolnjena pola »Društvenega izkaza na- ročnikov Zavezinih listov« kaže, da je treba društvenemu odboru pridobiti v tem kraju za »Popotnika« 22 učiteljskih knjiž- nic, za »Učit. Tovariša« vsaj še 25 tovari- šev in tovarišic in za »Zvonček« tudi še 23 šolarskih knjižnic.

Blagajnik R. Zore poroča, da je bilo vseh dohodkov 334 K 89 h, med temi zna- šajo obresti J. Travrove zapuščine 214 K 74 h, stroškov je bilo 135 K 65 h, prebitka je torej 199 K 24 h.

Izvolila se 2 pregledovalca računov (M. Šavnik in L. Ažman) ter 4 delegati in 2 namestnika za letošnje skupščino.

Oba zastopnika učiteljstva v okrajnem šolskem svetu poročata natančneje v nju- nem delovanju v tej šolski korporaciji in dasta zbranim zborovalcem potrebne na- svete. Enoglasno se sklene, da sta druš- tvena kandidata za zastopstvo v kranjski

okrajni šolski svet dosedanja člana nadu- čitelj Fr. Luznar iz Primskovega in učitelj V. Rus iz Kranja.

Z vzklikom se volji ves dosednji od- bor.

Predavanji tovariša P. Jociča o »Po- uku slaboumili« in prof. M. Pirnata o »Vzgoji čustva in volje« sta bili jako skrbno sestavljeni, poučni in velezanimivi. Ker je obljubljeni, da se referata ponatis- neta v »Popotniku«, se ne spuščamo v po- drobnosti predavanj.

Pri vsaki točki dnevnega reda se je vnela živahna debata, zato ni čuda, da je trajalo zborovanje skoro 3 ure.

Zborovalci so se nato udeležili skup- nega kosila v gostilnici gosp. Šlibarja. Po okusnem in cenem kosilu so se vrstili go- vori, v katerih se je povdarjalo delo za na- rod in stanovska zavest. Utrdilo se je v zborovalcih prepričanje, da je za društvo prav, ako se vrše zborovanja v raznih kra- jih okraja.

Učiteljsko društvo za litjski okraj je zborovalo v četrtek, dne 4. t. m., v Zagorju ob Savi.

Mesto odsotnega predsednika je otvo- ril in vodil zborovanje tajnik tov. Bernard Andolšek. Tajniško, kakor blagajniško po- ročilo se je z zadovoljstvom odobrilo.

Pri volitvi društvenega odbora je predlagal tov. Kozjak v izvolitev stari od- bor. Ker se je pa tov. Andolšek odpovedal tajništvu je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Janko Blaganje, nadučitelj na Dolih pri Litiji.

Pri slučajnostih se je obravnavalo več internih društvenih zadev. Prečitala se je zahvala g. glavarja V. Parme za častitko povodom premiere »Povodni mož«; dalje pismo tov. Polaka, s kojim se je odpovedal članstvu itd.

Za nagrobni spomenik pokojnemu tova- rišu Franu Del Coltu se je dovolilo 50 K.

Tovariš Andolšek je podal sliko delo- vanja naših zastopnikov v okr. šol. sv. ter izjavil, da izvolitve prihodnjic ne more več sprejeti, da se pa te izjave ni moglo vzeti na znanje, je jasno. Upati je, da bo ta naš zaslužni bojovnik še upravljal ta, sicer te- žavni, a častni posel.

Po zborovanju smo prebili uro pre- srčne zabave. Kako tudi ne, saj smo bili ene duše, ene misli in daleč, daleč od uskokov.

Štajersko.

Ormoško učiteljsko društvo je pri- redilo v četrtek dne 4. julija, svoj leto- šnji izlet v Vuzmetince, kjer je zboro- valo v znani Štamparjevi gostilnici. Od- ložili smo za nekaj ur moreče skrbi ter se zbrali v lepem številu v prijaznih Vuz- metincih, da se razvedrmo v družbi to- varišev in tovarišic domačega in ljuto- merskega okraja. Navzoči sta bili 2 tret- jini društvenikov ter mnogo tovarišev iz ljutomerskega okraja. Med zborovanjem pa je vstopil — burno pozdravljen — naš okrajni šolski nadzornik g. Matija Heric, ki se je zaradi nadzorovanj mudil v or- moškem okraju. Prišel je kot naš tovariš in s tem pokazal svoje simpatije do učiteljskega. V tem smislu ga je tudi pozdra- vil tov. predsednik.

Začetkom zborovanja pozdravi predsednik tov. Rajšp vse navzoče, zlasti pa našega častnega člana Košarja star. in gospe Kosijevo in Šalamunovo. V svo- jem pozdravu pa je omenil posebno tovari- šice in tovariše iz ljutomerskega okraja, ki kaj radi zahajajo med nas. V imenu teh je odzdravil predsednik ljutomerske- ga učiteljskega društva tov. Tomažič.

Zapisnik zadnjega zborovanja je pre- čital tajnik tov. Rosina.

O delegacijskem in občenem zboru »Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem«, ki se je vršil v Ptuj, sta obširno poročala delegata tov. Rosina in Musek.

Delegatom za Zavezino zborovanje v Celju so bili izvoljeni tov. Šijanec in go- spa iz Svetinj in tov. Preindl iz Velike- Nedelje.

Tov. Rosina nas je seznanil z Wi- drovim abecednikom »Moje prvo berilo«. O knjigi se je razvila živahna debata. Sprejel se je predlog tov. Rosine, naj se naprosi Zaveza, da stori po aprobaciji pri vseh šolskih oblastih potrebne kora- ke, da se uvede knjiga po vseh sloven- skih šolah.

Sklene se, da se prve dni meseca septembra priredi izlet na Ivanjšico, to pa le v slučaju, če se javi zadostno število udeležencev.

Po zborovanju so se zbrali navzoči k skupnemu obedu, ki ga je okusno pri- pravil gostilničar g. Štampar. Navzočih je bilo 44 oseb. Pozneje pa je tov. Kosi povabil navzoče v svoje gorice na Vrab- lovščak, kjer sta nam on in gospa so- proga postregla z izvrstnim nektarjem, ki v kakovosti gotovo ne bi zaostajal za onim, katerega so pili bogovi na visokem Olimpu. Škoda, da je proti večeru na- stalo slabo vreme ter prehitro razkropilo izletnike na svoje domove.

—i.e.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljuto- mer zboruje v četrtek, dne 8. avgusta, ob 10. uri predpolodne v dvorani g. Kukovec v Ljutomeru. Razen navadnih točk in poro- čila o Zvezinem zborovanju v Ptuj po- roča naš vrli blagajnik in častni član tov. Kryl, katerega 70letnico pri tej priliki sla- vimo, o svojem čez 40letnem delovanju v Ljutomeru. Popoldne prosta zabava s pet- jem in godbo. Dragi pokazite takrat, kako cenite moža, ki je bil od ustanovitve dru- štva vedno med prvimi delavci! Kdor se udeleži obeda, naj to naznani najmanj do 2. dne avgusta tov. Čehu v Ljutomeru.

Odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje dne 1. avgusta ob 10. uri predpol- dne v okoliški šoli v Ptuj. Dnevni red se učiteljstvu pravočasno naznani pismenim potom.

Predsednik.

Savinjsko učiteljsko društvo je zboro- rovalo dne 18. t. m. pri g. Košeninu na Vranskem. Predsednik tov. J. Jakše po- zdravi v presrčnih besedah navzoče ter takoj pride k dnevnemu redu. Prečita nato dopisa sosednjega Celjskega učiteljskega društva in Zveze narodnih društev. Obe- ma dopisoma se je ustreglo. Tovarišica Anica Brišnikova poda jako zanimivo in skrbno sestavljeno poročilo o Zvezinem zborovanju v Ptuj. Zlasti naglašava, da naj dela vsako učiteljsko društvo na to, da se pokupijo žepni koledarčki Zaveze, da se pokrijejo stroški izdaje. Nadalje navdušuje navzoče, da naj pristopajo k »Učiteljski kreditni in gospodarski zadrugi v Celju«.

Naštevati tudi mnogo zanimivosti tega zbo- rovanja. V zahvalo za njeno vestno poro- čilo se ji predsednik v imenu vseh iskreno zahvali. Predlaga se, da se naroči toliko žepnih koledarčkov, kolikor je članov dru- štva in da gotovo tudi odstotni ne bodo proti temu, zakaj znesek 30 h je tako ma- lenkosten, da ga lahko utрпи vsak tovariš in tovarišica. S tem se omogoči pokritje še ostalega dolga Zveze, katerega ima zaradi izdaje žepnih koledarčkov. Sprejeto. Vpri- hodnje je želeli, da se nekateri tovariši in tovarišice tesneje oklenejo našega društva. Le v slogi je moč. — Proč s predsodki in z osebnostmi! Kdor izostane, naj se vsaj odkupi s primerno vsotico, da napravi vsaj blagajniku veselje. — Prihodnje zborova- nje se vrši meseca oktobra; kraj in čas se pravočasno naznani. Za to zborovanje je priglašeno predavanje tov. Bečice Jakše- tove in tov. S. Pečarja. S tem je bil ofi- cialni del dnevnega reda končan, in pre- sednik zaključil zborovanje z zahvalo vsem navzočim, zlasti pa tovarišema Vidi- cu in Megliču, ki navzlic visoki starosti še vedno z mladeniško vnemo prihajata k zborovanjem našega društva. Živela še mnogo let v zgled in spoštudo mlajšim!

Nato je prišlo na vrsto skioptično preda- vanje tov. Jakšeta »Postojnska Jama«. Z zanimanjem smo poslušali predavanje, ob- čudovali krasne slike in slišal se je marsi- kateri glas: »Kako lepo je to šele v res- nici.« Za to predavanje tov. Jakšeta iskren- za zahvala in drugič zopet!

Politiški pregled.

* Narodnosti v Avstriji. Ravnokar je izšla statistika ljudskega štetja l. 1910. — Po tem je bilo l. 1910 v Avstriji (avstr. po- lovici) 27.963.872 ljudi, po narodnosti se dele sledeče: Nemcev 9.950.266, Čehov 6.435.983, Poljakov 4.967.984, Malorusov 3.518.854, Srbohrvatov 1.252.940, Madža- rov 10.974, Slovencev 1.552.656. Ako vzamemo vse Slovence v naši avstrijski polo- vici, dobimo 17.728.417, torej skoraj dve tretjini. Vsi nemški narodi v Avstriji pa štejejo 18.013.606 duš, torej imajo veliko večino nad 9.950.266 Nemci. In vendar vladajo Nemci in imajo povsod prvo bese- do. Italijanov so našli 275.115. — Prirast- ka Slovencev v desetih letih je komaj 5,04 odstotke. Iz krstnih knjig pa bi lahko dokazali — 12 odstotkov! Mnogo Sloven- cev je v Ameriki, premnogo pa jih je po- žrlo potujčevanje. Na Koroškem je znatno padlo število Slovencev, na tržaških tleh pa naraslo. Konstatiralo se je, da nasproti nemškemu sosedu ginejo Slovenci, rastejo pa nasproti laškemu. — S potujčevanjem se najbolj množe Nemci.

* Splošna jugoslovanska stranka? Dunajska korespondenca Herzog priob- čuje iz Trsta vest, da se v merodajnih ju- goslovanskih krogih pripravlja ustanovi- tev splošne jugoslovanske stranke, ki bi obsegala avstrijske in ogrske dežele. Ta stranka naj bi stremila za skupnim jugo- slovanskim programom, ki naj bi imel namen, čim najožje združiti v eno celoto vse Jugoslovane in preprečiti difference, ki sedaj vladajo med jugoslovanskimi strankami. Omogočila naj bi tudi skupno delovanje za gotove kulturne in političke smotre.

* Pomnožitev deželne brambe. »Sonn- Montagszeitung« piše, da se osnuje 19 novih pehotnih polkov deželne brambe, vsak po tri bataljone. Ti novi polki se o- snujejo v treh etapah, tako, da bo v treh le- tih imela deželna bramba 19 polkov več.

Ministrstvo deželne brambe je objavilo nove organične odredbe za čete deželne brambe, ki stopijo v veljavo s 1. januarjem 1913. Po teh novih odredbah bo pehotni polk deželne brambe, ki je doslej v mirnem času obstojal iz treh bataljonov — brez oddelka mitraljev — in je imel 66 častnikov in 769 vojakov, odslej štel 73 častnikov, tri častnike aspirante in 809 vojakov.

Srednješolski vestnik.

**** Iz srednješolske službe.** Imenovani so: prof. na drž. gimnaziji v Pulju dr. Umberto Dusatti za drž. gimnazijo v Trstu, prof. na drž. gimnaziji v Trstu Gotfried Hilber za Bozen, prof. na drž. realni v Seretu Josip Jenko za prof. na drž. gim. v Trstu, prof. na drž. gimnaziji v Trstu Maks Mähr za Dunaj III., prof. na drž. gimnaziji v Pulju Ivan Siegel za drž. realko v Trstu, prof. na drž. gimnaziji v Kopru dr. Evgen Simzig za drž. gimnazijo v Gorici, pravi učitelj v Ellbognu Leonhard Stöllinger za drž. realko v Gorici, pravi učitelj na drž. realki v Trstu dr. Julij Wetternik za Dunaj. Za prave učitelje so imenovani: Josip Langer iz Tešna za drž. gimnazijo v Trstu, dr. Josip Nedopil z Dunaja za drž. gimnazijo v Trstu, Pian de Posarelli za drž. realno gimnazijo v Pulju, nadalje supletni Luigi Bonazza z Dunaja za drž. realko v Tridentu, dr. Peter Ronne iz Gorice za drž. gimnazijo v Kopru, Karel Vasil z Dunaja za drž. realko v Pulju, Hermes Fezzl iz Trsta za drž. realko v Trstu, Alojzij Piffer za drž. gimnazijo v Kopru, Alojzij Belalović za drž. gimnazijo v Pazinu, dr. Ivan Lackerbacher z Dunaja za drž. gimnazijo v Trstu. Imenovani so nadalje: prof. na drž. gimnaziji v Celovcu dr. Jos. Gassner na drž. realko na Dunaju VIII., pravi učitelj na drž. realni gimnaziji v Beljaku Oskar Rainer za Dunaj, prof. v Freistadtu Friderik Wolsegger za drž. gimnazijo v Celovcu. Za prava učitelja sta imenovana Ferdinand Greilach za drž. realko v Celovcu, Gregor Hercele za drž. gimnazijo v Beljaku, za suplente pa Julij Heinzel iz Celovca za drž. gimnazijo v Celovcu, Fran Manhart za drž. gimnazijo v Beljaku, Anton Skrajnar z Dunaja za drž. realno gimnazijo v Beljaku, Maks Bradacek za drž. gimnazijo v Celovcu. Imenovani so: profesor na drž. gimnaziji v Kranju Ivan Grafenauer za prof. na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, prof. na drž. realki v Mariboru dr. Robert Janeschitz za državno realno gimnazijo v Gradcu, prof. na drž. realki v Idriji Julij Nardin za prof. na I. drž. gimnaziji v Ljubljani. Za prave učitelje sta imenovana Martin Kuhla iz Kočevja za nemško državno gimnazijo v Plzni in Bruno Leithner iz Oberhollabruna za drž. gimnazijo v Celju, za suplente pa: Alojzij Fessler z Dunaja za drž. realko v Ljubljani, Otmar Fistravec iz Maribora za državno gimnazijo v Ljubljani, dr. Ivan Kavšek za II. državno gimnazijo v Ljubljani, dr. Jakob Ralemina za drž. gimnazijo v Novem mestu, Ivan Telkal za državno realko v Idriji.

**** V I. razred slov. gimnazije** je bilo sprejetih 125 učencev in tri učenke. Tisti starši, ki nameravajo svoje sinove vpisati in dati izprašati šele v jesenskem roku, so naprošeni, da to naznanijo ravnateljstvu ali pisмено ali ustno že do dne 15. julija.

Učiteljski konvikt.

»Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« je založilo tele knjige: I. A. Rapè: Mladini. I. zvezek. Cena lično v platno vezani K 1.50, s pošto 16 h več. 2. J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka. I. II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.50, s pošto 16 h več. 3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I. in II. zvezek. Cena vsakemu teh dveh zvezkov, ki sta oba lično vezana, je K 1.50, s pošto 16 h več. 4. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I. in II. zvezek. Cena vsakemu teh zvezkov brez poštnine je 20 h. 5. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožetu I. I. Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 3. 6. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 10 h. Ves izkupček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta. Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljsstva! Vse te knjige se naročajo in kupujejo v »Učiteljski tiskarni« in v vsaki knjigotrožnici.

Učiteljski vestnik.

»Učiteljski sklad.« Na II. shodu učiteljskih abit. v Ljubljani se je sklenilo, da se prične zbirati »Učiteljski sklad«, ki bo omogočal gibanje našega naraščanja, Oskrbo tega sklada ima odsek mladega učiteljsstva, ki je bil na tem shodu

izvoljen. Denar je naložen v »Učiteljski hranilnici in posojilnici v Ljubljani«.

Zbirka tega sklada se je obnesla prav povojno in odsek je šel tekom leta in pri prirejanju shoda jugoslovanskih učiteljskih abiturientov abiturientom z vnebo na roko.

Zbirka sklada je sledeča:

II. abit. sestanek (vrtni koncert)	110.60 K
Kozijansko učit. društvo	4.—
Saleško učit. društvo	10.—
Brežiško učit. društvo	10.—
Ormoško učit. društvo	5.—
Ljutomersko učit. društvo	10.—
Belokranjsko učit. društvo	10.—
Tržaško učit. društvo	10.—
Štajerska Zveza	25.—
Kranjska dež. Zveza	25.—
Kranjska okr. Zveza	20.—
Omizje pri Gorsetu	8.—
Goriško učit. društvo	60.—
III. abit. sestanek (vrtni koncert)	140.57 K

Skupaj . 448.17 K
(Ti doneski so došli do 20. julija t. l.)
Pri drugem in tretjem abit. sestanku — vrtnem koncertu — so se prodajale tudi razglednice in kolki v korist družbe sv. Cirila in Metoda in se je letos prodalo za 20 K kolkov v korist družbe. Stroški med letom, za odposlanca v Gorico, in druga izobraževalna sredstva za naš naraščaj so bili 50.—K
priprava za III. shod in vrtni koncert 93.—K
Goriško društvo izplačalo abit. potnine 60.—K

Skupaj . 203.—K
Pri tem pa je že odštet trošek za izposojene instrumente za vrtni koncert, pri katerem sta svirala združena orkestra goriških in ljubljanskih učiteljskih; nadalje donesek za družbine kolke in samozaložba Ganglovih razglednic, ki so se prodajale v korist »Učiteljskemu skladu«.

V blagajnici — hranilno knjižico — je torej naloženega še 245.17 K v prid »Učiteljskemu skladu«.

S pomočjo tega denarja se bo širilo gibanje med našim naraščajem v smislu III. shoda jugoslovanskih učiteljskih abiturientov in abiturient v Ljubljani.

Glede »Učiteljskega sklada« je bila sprejeta sledeča resolucija:

»Učiteljski sklad« nam je smatrati za važen faktor vsega učiteljskega gibanja, ki omogočuje samoizobrazbo in gibanje učiteljskega naraščaja, prirejanje shodov učiteljskih abiturientov in ki ima služiti za podlago zasnovanju glasila učiteljskega in učiteljskega naraščaja s programatično točko, informiranje in razmotrivanje programatičnih točk naprednega učiteljsstva in informativne organizacijske razprave strogo stanovskih zadev, oziroma izdajanja brošur, ki imajo to nalogo!«

V smislu te resolucije in drugih na tem shodu sprejetih resolucij se bo delovalo v bodoče naprej.

Učiteljska društva pa, ki bi bila voljna še tudi v bodoče — ali če niso prejela položnic — prispevati Učiteljskemu skladu, naj se obrnejo na Hranilnico in posojilnico »Učit. konvikta« v Ljubljani, da jim ta doloži položnico.

Za naraščaj — naprej!

Kranjske vesti.

—r— Nadzornik Maier na delu proti naprednemu učiteljstvu. Na selazijanskem zavodu na Rakovniku je nekaj naprednih učiteljev. Ti so bili dobri, dokler ni dobil vodstva zavoda v roke pater Kovačič, ki za tak posej seveda ni izprašan — pa se mu je pod Schwarzevo egido vendar izročilo šolsko vodstvo. Ta Kovačič se je delal jako strpnega in konciliantnega — dokler ni bil vodja; sedaj pa je pokazal svoje pravo kopito. Imenovani napredni učitelji so mu postali čez noč trn v peti! Znebil bi si jih bil rad. V starem in srednjem veku so spravljali neljube ljudi kar s sveta. V ta namen so najemali največje propalice človeštva, da so s truplom ali z bodalom morili neljube jim ljudi. Danes to ne gre tako lahko — tudi vemo, da Kovačič nikomur ne streže po življenju — a z zavoda je hotel odpraviti vse napredne učitelje. Za ta atentat na eksistenco učiteljev pa je tudi potreboval človeka, ki bi ga izvršil, in našel ga je v osebi našega »vrlega« nadzornika Maierja! Ta človek je bil takoj pripravljen pomagati Kovačiču in kar se je dalo, je dosegel: dvema naprednima učiteljema sta odpovedani službi na Rakovniku! Kako pa je Maier to dosegel? Prav lahko — kvalificiral je oba najslabše, kar se je dalo in — šlo je! Ali je ta kvalifikacija objektivna — pravična ali ne — kaj to Maierju mar! Ta človek je že mnogokrat napravil iz najboljšega učitelja čez noč najslabšega — pa tudi obratno, kakor se je bolje prilagajal njegovim manevrom — sram ga ni nič. Vsakdo ve, da so se za učna mesta na Rakovniku potegovali ved-

no najboljše učne osebe, zakaj le taki so imeli upanje dobiti službo na tem zavodu. Logično je torej, da sta tudi sedaj odvolovljena učitelja imela najboljšo kvalifikacijo, a sedaj pravi Maier, da sta — prav za nič! Kdo je lagal — ali oni, ki je pisal prejšnjo kvalifikacijo, ali Maier? Kdor nima slame v glavi, bo pravo zadel! Pa zakaj je storil Maier to? Njegova doba se bliža h koncu, stolec se mu maje zaradi neštevilnih nepravilnosti in krivic, ki jih je storil učiteljstvu, zaradi njegove popolne nezmožnosti za nadzornika. Pa vendar bi bil še rad nadzornik, ker iz lastnih moči, iz lastnih zaslug to ne pojde, zato — pomagaj, kar more pomagati! Napravil je uslugo Kovačiču zato, da ga bo ta priporočil S. L. S. še v nadaljnjo milost! — Kaj je Maierju na tem, da je storil marljivemu in vestnemu učitelju krivico, kaj mu je na tem, da mu je zagrenil življenje, da je družinskega očeta s tropo otrok pognal iz mesta nazaj na kmete, da je iztrgal njegove otroke iz šol, ki jih ne bodo mogli več pohajati — kaj je na tem, da je vso družino napravil nesrečno — to je Maierju vseeno, samo da se on vzdrži na površju. Mi pa kličemo oblastvom, ki imajo besedo pri imenovanju nadzornikov: Rešite nas takega nadzornika, za katerega nima ljubljansko učiteljstvo drugega, kakor najglobokejše — preziranje!

—r— Okrajna učiteljska konferenca za ljubljansko okolico je bila dne 6. t. m. v Mestnem Domu v Ljubljani. Poleg običajnih točk je g. sodni svetnik Milčinski jako zanimivo razpravljal o varstvu otrok. — Slomškarijo so poizkusili svojo srečo pri volitvah v stalni odbor in dveh zastopnikov v c. kr. okr. šolski svet. Zmagali so s pomočjo tistih učitelj, ki imajo že drugi izpit, a še niso stalno nastavljene. Bile so pod strogo kontrolo raznih pedagoških »možicev« in volile gospoda Lavtizerja iz Šiške in gospoda Ravnikarja z Viča tistega, ki ima za učitelje vedno polne usta, a — prazne roke. — Vodil je konferenco g. nadzornik Gabršček, ter s svojimi opazkami in neskončno dolgočasnostjo moral učiteljstvo od 9. ure dopoldne do 3. ure popoldne nepretrgoma. Časih je bil dan konference — praznik, ki se ga je vsak veselil, želeč zopet enkrat videti sotrudnike in se z njimi malo pomeniti. G. Gabršček je pa ta dan izpremenil v — vica, kjer učitelji lačni presegli celih 6. ur, da nekaterim kar slabo prihaja. Ježenski nadučitelj n. pr. Josip Tavželj, je omedlel na trgu od konferenčne grede in nekaj dni potem — umrl. — Človeku se zdi, da bodo učitelje rajši trenirali v stradanju, kakor pa da bi jim izboljšali položaj. Koliko pametnih ljudi bo pa potem še šlo v učiteljski stan?!

—r— Poročil se je 23. t. m. tovariš učitelj Ivan Gantar z gđ. Anico Polančev v St. Jerneju. Čestitamo!

Štajerske vesti.

—š— Prebivalstvo na Štajerskem v številkah. C. kr. statistična osrednja pisarna na Dunaju je sedaj na temelju zadnjega ljudskega štetja dognala število prebivalstva na Štajerskem tudi po posameznih političnih okrajih. Srednji in gornještajerski politični okraj štejejo 966.399, spodnještajerski 475.205 prebivalcev in sicer: Maribor-mesto 27.974, Celje-mesto 6993, Ptuj-mesto 4634, Celje okolica 116.775, Maribor okolica 94.245, Ptuj okolica 81.860, Brežice 50.205, Slovenjgradec 42.947, Ljutomer 27.553, Konjice 22.019 prebivalcev. — Štajerska dežela šteje po ljudskem štetju 1910. leta 1.441.604 prebivalcev.

Tržaške vesti.

—t— Zavetišče za otroško varstvo. Mestni svet v Trstu se je baval v seji 25. prejš. m. z napravo mestnega zavetišča za otroško varstvo, s katerim predlogom so bili vsi občinski svetniki zadovoljni, seveda pod pogojem, da se zavod strogo nadzoruje in se upošteva tudi vse narodnosti v zavodu se nahajajočih otrok.

—t— Pevsko društvo »Hajdrih« na Proseku pri Trstu je razposlalo vabila z vpraš. polami vsem znanim pevskim društvom slovenskim in slovanskim širom naše domovine. Če se ni ali pomotoma ali zaradi nepoznanja povabilo katerega izmed slavskih bratskih društev, prosimo, naj se smatra dotično sl. br. dr. s tem povabljenom, ter blagovoli javiti v dol. roku, t. j. do 1. avg., svojo soudeležbo na 25letn. pev. dr. »Hajdrih«, ozir. pevski slavnosti na Proseku na dan 8. sept. t. l. Prosimo še enkrat sl. br. dr. naj se blagovolijo držati točno določenega roka, da ne bo brezpotrebni neprilik, mučnega popravljanja in dostavljanja pri sestavljanju vzporeda in drugih podrobnosti slavlja.

Tajništvo pev. dr. »Hajdrih«.

—t— Učiteljska imenovanja in premeščenja v mestni službi. V zadnji tajni seji mestnega občinskega sveta bi bil moral biti imenovan ravnatelj urada za mladinsko oskrbo, kar se pa ni zgodilo, ker je vlada črtala v proračunu dotično postavko. — Za ravnatelja druge mestne gimnazije je imenovan Pietro Giurko. Na višjo mestno realko na Acquedotto so imenovani: za latinščino in francoščino Vittorio Borri, za italijanščino in nemščino Ettore Gregoretti. — Na meščansko šolo so imenovani: Zian Gius., Crivich Ang., Gianolla Giov. in Leonardi G. Batt. — Za slovenske ljudske šole so imenovani s 16. septembrom t. l.: Spanger Al. za definitivnega učitelja o Rojanu, Čok Irma in Danau Antonija, definitivni učiteljci, prva za Prosek-Kontovec, druga za Opčine. — Za definitivne učitelje, oziroma učiteljice na mestnih ljudskih šolah je bilo imenovanih 11 moških in 11 ženskih učnih oseb ter je bilo nameščenih 15 podučiteljic.

—t— Narodna nemarnost. Iz letnega poročila državne ljudske šole v ulici Fontana posnemljemo, da je to šolo obiskovalo 417 Slovencev in 420 Italijanov. Pouk v slovenščini pa so obiskovali le 301 učenec, v laščini pa 675. Iz teh števil je razvidno, koliko slovenskih otrok, oziroma njihovih staršev je bilo zanikanih v vršenju najeminentnejše narodne dolžnosti, in koliko staršev je grešilo proti interesu svojih otročičev v bodočnosti! To je res žalostno, najstrožje obtožbe vredno.

—t— Dekliška trgovska šola v Trstu. Da ustreže vsestranski potrebi in raznim željam, je sklenil kuratorji slovenske trgovske šole v Trstu, da odpre v področju te šole jeseni tudi I. letnik redne podnevne dekliske trgovske šole, ako se prihlasi najmanj 20 deklic. Učni načrt bo isti, kakor je določen od c. kr. naučnega ministrstva, in poučevala se bo tudi italijanščina in nemščina. Vpisnina bo znašala 9 K, šolnina, plačljiva v 10 obrokih, pa 200 K. Sprejmejo se deklice z dovršeno meščansko ali kako tej enako vredno šolo. Več se izve pri ravnateljstvu.

—t— Vpisovanje slovenskih otrok v nemške šole. Te dni se je vršilo vpisovanje otrok v nemške državne šole v Trstu. Kakor nam zatrjujejo, se je — kakor navadno — tudi letos vpisalo v te šole veliko slovenskih otrok. Ker imajo pa pri sprejemanju v te šole prednost otroci nemške narodnosti, so mnogi slovenski starši navedli za svoje otroke nemščino kot materni jezik. Med temi so tudi mnogi taki, ki kriče po raznih shodih in veselicih prav navdušeno: Živijo!

—t— Tržaško c. kr. trgovsko akademijo so dovršili z dobrim uspehom Slovenci Vladimir Perhavec, Fran Peric in Ivan Rohrmann.

—t— Razpuščeno laško dijaško društvo v Trstu. Namestništvo je razpustilo laško dijaško društvo v Trstu »Societa degli studenti triestini« zaradi prekoračenja v društvenih pravilih določenega delokroga.

—t— Stanovanja za učence Slovenske Trgovske šole jemlje na znanje za september 1912 ravnateljstvo že sedaj. Zatorej prosimo, da se zglase pri ravnateljstvu tisti, ki razpolagajo s snažnim, zdravim in zračnim cenim stanovanjem ter z dobro in tečno hrano.

—t— Zrelostni izpiti na liceju šolskih sester v ulici P. Besenghi. Na tem liceju je letos položilo zrelostni izpit sedem kandidatij, od teh šest slovenske narodnosti, in sicer: Eržen Zora, Jezovšek Milica (z odliko), Slavik Nada, Sluga Pavla (z odliko), Tance Leopolda, Zobec Svetka.

Koroške vesti.

—k— Ljudsko štetje v Celovcu. Šele sedaj so oficialno razglasili ljudsko štetje v Celovcu. Po uradnem štetju ima Celovec z dne 31. decembra 1910. leta 28.911 prebivalcev, med njimi 3088 aktivnega vojaštva. Leta 1900. je bilo 24.284, leta 1890. pa 19.756 prebivalcev. Tekom deset let je naraslo število za 4627 ljudi. Katoličanov je 27.086, protestantov 1499, židov 214, drugi so raznih veroizpovedanj in brez konfesije. Po občevalnem jeziku je 1166 vojakov-Slovencev; magistratovci so našli le 595 civilnih Slovencev. Kako so šteli, je že znano.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca junija K 94.526.19.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.